

2. Конвенція про права дитини (20 листопада 1989 року). *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення: 17.04.2021).

3. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. *Міністерство освіти і науки України.* 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf> (дата звернення: 17.04.2021).

Кондур Земфіра,
молодший науковий співробітник
відділу навчання мов національних меншин
та зарубіжної літератури
Інституту педагогіки НАПН України,
e-mail: Zemfira.KONDUR@coe.int

ДО ПИТАННЯ КОДИФІКАЦІЇ РОМСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

Ключові слова: кодифікація, ромська мова, опитування.

В Україні приділяється значна увага підтримці мов різних національних меншин. Останнім часом об'єктом зацікавлення і збереження стала мова ромської спільноти. Ромська мова недостатньо кодифікована, вона не є літературно унормованою мовою. Ромські діалекти зазнали значного впливу домінуючих мов, і наразі визначення єдиної ромської мови є проблемним питанням. Унормування ромської мови, науковий системний опис її граматики, створення двомовних і трьомовних словників – мрія багатьох представників ромської спільноти. Нині частина ромської молоді переходить на спілкування домінуючою в суспільстві мовою. Ромські діалекти зазнають інтерференції з українською, російською, румунською та іншими мовами, втім поняття рідної мови є для ромів надзвичайно ціннісним, і інші мови, якими послуговуються в країні, є для них передовсім засобами міжнаціонального спілкування.

У рамках проєкту Ради Європи «Захист національних меншин, включаючи ромів, та мов меншин в Україні» спільно з Інститутом педагогіки НАПН України, зокрема відділом навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури, було проведене опитування, яке дозволило з'ясувати який обрати діалект та яку графічну систему взяти за основу – кирилицю чи латиницю.

Більшість респондентів розмовляє в родині рідною мовою (84,4 %). Рідними мовами для опитуваних виступають такі діалекти – сервітський, ловарський, келдерарський, кишиньовський та влашський.

Результати опитування демонструють бажання представників ромської спільноти України користуватися рідною мовою і передавати її дітям, що

уможливість збереження та розвиток ромської мови та подальшої національної самоідентифікації ромів.

Кодифікація ромської мови актуальна не тільки для ромів, які виявляють свою зацікавленість до вивчення рідної мови, але й для інших національностей нашої країни.

Значна частина респондентів відповіли, що обрали би кирилицю, лише тому, що більшість ромів не володіють іншими мовами, і не зможуть читати латиницею. Цікавим виявилось те, що роми, які проживають в областях на кордонах з іншими країнами підтримують латиницю, тому що це полегшить їхнє спілкування з ромами з інших країн. Також, думаючи про майбутнє дітей та молоді, пропонували обрати латиницю. Серед відповідей і пропозицій є й такі, що рішення мають ухвалити спеціалісти на нараді або робочій групі. Деякі респонденти наголосили на тому, що мова відноситься до індоіранської гілки, тому про кирилицю не може бути і мови.

Отже, проведене опитування дозволило окреслити основні напрями роботи з конкретної проблеми:

1. Створити абетку.
2. Укласти словник слів-мінімумів школяра.
3. Написати програму для 1–2 і 3–4 класів.
4. Написати Буквар.

Ранюк Оксана,
*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри слов'янської філології
Хмельницького національного університету,
e-mail: oksana.raniuk@gmail.com*

МНЕМОТЕХНІКА НА ЗАНЯТТЯХ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Ключові слова: мнемотехніка, лексика, польська мова, початкова школа, прийом.

Глобальні процеси сучасного світу сприяють якісним змінам в освіті. Пріоритетним напрямом загальноосвітньої школи є розвиток творчої, самостійної особистості, яка здатна логічно та критично мислити, влучно висловлювати власну думку, не лише рідною, але й іноземною мовами. Найбільш сприятливим для розвитку інтелектуальних здібностей, мислення та мовлення учнів є молодший шкільний вік, який відповідає ранньому етапу навчання в школі і сенситивному періоду розвитку дитини. Вивчення іноземної, зокрема польської мови, має важливе значення для розвитку учня як повноцінної особистості, адже дає змогу формувати навички спілкування, збільшувати словниковий запас, розширювати світогляд.